

Tanmenetben: a forgalombiztonság

„Még az érettségi banketten is felemlgetjük diákjainknak, ha évekkorábban szabálysértésen kapta őket a rendőr... Nálunk tanmenetbe épített követelmény a forgalombiztonság... És szakköri foglalkozás tárgya a KRESZ, a vezetés-technika, a gépjárművek szerkezetana... Mirre érettségizett szakmunkás lesz a mi diákunk, A, B és C kategóriás jogosítványt szerezhet, 14 ezer helyett 2,5-3 ezer forintért... Tanmühelyünk korszerű diagnosztikai műszereit az autójavítók is megirigyelhetnék... Amikor tavaly nyitott kapukkal vártuk a város autósait, sorban álltak az érdeklődők, s a srácaink igazi autókön állíthattak féket, ellenőrizhettek gyújtást... Evente három első osztályt indítunk, két-két és felszeres túljel-

lentkezéssel... Van MHSZ motoros al egységünk, részt vettünk a Robogó expedícióban, ott vagyunk az országjáró diákok körében, az ügyességi versenyekről hazatérő diákjaink miatt soha sem kell szégyenkezni... 623 gyerekünk, úgy véljük, már az iskolapadban bizonyítja: a közlekedési nevelésre szánt óráknak meglesz a hasznuk később, amikor mérnökként, technikusként, szakmunkásként szolgálják a közlekedés biztonságát.” (Elmondta Gion János, a Rózsa Ferenc szak középiskola igazgatóhelyettese a városi közlekedésbiztonsági tanács elnökségének legutóbbi, a szakközépiskolában megtartott ülésén. Képünkön: a tanmühelybeli gépkocsi-oktatómodell.)

Mozi, színház — egy helyen

„Megint lejárnak a gyerekek”

„Ezt a mondatot olyan arccal mondta a klubvezető, Kormos Tibor, mint mikor az ember egy nehéz korszak erőt próbáló küzdelme után megkönnyebbülten felsóhajt: *sinen vagyunk, nincs már nagy gond, emberek! A Józséf Attila Tudományegyetem klubjában tényleg „tömegének” mostanában a diákok. S nemcsak az estéknenti, szervezett programokat látogatják. Kora délután kezdenek szállingózni, megnézik a folyosói kiállítások képeit, beülnek a büfébe, és főleg: a képernyők elé. A létkör otthonos. Úgy tetszik, az egyetemisták újfent rátaláltak klubjukra, mint saját, sajátos művelődési és szórakozási helyükre.*

Néhány éve nem volt ez így. Közönről, passzivitásról, érdektelenségről panaszkodtak az egyetemi közművelődés irányítói, aggódalmas mondatok születtek a jövő értékmérlegéről, társadalmi érzékletességéről, bezárkózó, vagy éppen könnyű szórakozást hajszoló magatartásáról. Túlzás lenne a klub előnyösen megváltozott működéséből most az egyetemista-mentalitás változásaira utaló következtetéseket levonni. A tények: belső videolánc kialakításával, képmagnó vásárlásával, a büfé választékának növelésével, teadélutánokkal, filmvetítésekkel — vagy mivel, de elérték, hogy újabban szívesen és sokan járnak le, barátok beszélgetnek, egymásnak idegenek ismerkednek össze, amolyan otthonos fórummá vált megint a klub. Az esti programok érdekesek, változatosak, vonzó. Hasznos kapcsolatokat sikerült kialakítani elsősorban az olasz, a francia és az angol kulturális központokkal, a nyelveket tanulók innen kapott filmek segítségével tökéletesíthetik tudásukat. A videofilmek mellett a „Bemutató mozi”, a forgalmazott új filmek sorozata is népszerű. Rendszeresek az amatőr színházi előadások, a JATE színpadai mellett az ország minden részéből, ha lehet, külföldről hívott együttesek mutatkoznak be. Irodalmi estek, kiállítások, zenei rendezvények újabban főként dzsesszkoncertek teljesítik ki a művészeti kínálatot.

A társadalom és gazdaságpolitikai érdeklődés és érzékenység növekedését sejteti az ilyen témájú sorozatok, előadások, ankétok látogatottsága. A „Tészta” elnevezésű sorozat például a muniálion történetek „könyvtárára” tett kísérletet;

Merre tovább a reformmal? címmel gazdaságpolitikai előadásokat hallgatnak — igen sokan. A hasonló intézmények között alighanem egyedül a JATE-klub van abban a szerencsés helyzetben, legalábbis egyelőre, hogy programjaira nem kell külön belépőjegyet kiadni.

A klubigazolványok óta a hétvégi diszkók bevétele pillanatnyilag elég a rendezvények költségeire. (A működés költségeit, a rezsit az egyetem fedezi.) Talán ez is benne van, talán nem, mindenesetre örvendetes, hogy „megint lejárnak a gyerekek”!

S. E.

A nagy életkutató

Szent-Györgyi Albert, a nagy életkutató, akinek neve nemcsak itthon, hanem a világban is fogalomná vált, a Nobel-díjas magyar származású amerikai biokémikus kilencvenhárom éves korában, 1986. október 22-én elhunyt. Búcsúznak Szent-Györgyi Alberttől, mindmáig az egyetlen magyar tudóstól, aki hazai földön élve, szegedi professzorsága alatt nyerte el — 1937-ben — a legmagasabb nemzetközi tudományos elismerést, a Nobel-díjat.

Egykori szegedi tanítványa, Laki Kálmán (1912–1983) a tudóst, az alkotót, a nevelőt, a politikusot, az emberiség sorsáért aggódó embert így jellemzi: „Ki is hát Szent-Györgyi Albert? Világhírű tudós, patrióta és a szellemi szabadság fáradszatlan harcosa. Mindez és még más is. Ha neki adnák fel ezt a kérdést, valószínűleg Ady Endre szavaival azt felelné: »Vagyok, mint minden ember: fényes, /Észak-fok, titok, idegenség, /Lidérces messze fény.« Az idézetek szinte végtelen sorban folytathatók lennének. Páratlan szintézist teremtett meg önmagában és a bioké-

miában, amely másokéhoz csak nehezen hasonlítható, s talán nem is ismételtető. Mindig és minden körülmények között a biokémia egészében gondolkodott. A természettudományok megszállottjaként kutatta mindazokat a jelenségeket, utolsó évtizedében egy rákkutató intézet tudományos igazgatójaként, amelyek az embert szolgálják. „A tudományt felhasználni életünk felemelésére” — hangoztatta.

Szent-Györgyi Albert fáradhatatlan tudós, a világ sorsáért aggódó és tevőleges zseni volt, aki iskolát (iskolákat) teremtett, tartást adott önmagának és tanítványainak. Káprázatos elméjének szuggesztív ereje mindig nagy célokat írt elő maga és környezeté számára.

Kutatásai már túlléptek a molekuláris biológia szintjére, és a sejtek fehérjemolekuláit felépítő atomok, valamint elektronok világába léptek. „Az életszínház főszereplői az elektronok, a nehezkes, kevéssé reakcióképes fehérjemolekulák pedig a dráma színterét képezik” — írja Szent-Györgyi. Ezzel tulajdonképpen egé-

Butiqueville — Made in Szeged

Mitől védett a városkép?

Az kérem úgy kezdődött, hogy a nagy víz elpusztította a várost, de mire a bánat földhöz teremthette volna Szeged népét, már meg is kezdődött az újjáépítés. Szeged szebb lesz, mint volt, — fogadkoztak honatyák, városalakók. S milyen igazuk lett! Csoda hát, hogy az utókor hálás, igyekszik felújításokkal, tatarozásokkal megóvni az értékeket?

Nem csoda, hanem kötelesség. Mint ahogy közös érdekünk az is, hogy ne csak egy-egy Tisza-parti palota legyen féltett kincsünk, hanem az utcák, teretek is. Mint például a Lenin körút, ahol az egységes stílusban emelt házsórt méltán érdemelte ki a „védett városkép” kitüntetést, s persze figyelmeztető címet. S hogy miért figyelmeztető? Naiv városvédő eszével az hittém, ezzel a címmel tiltunk is. Egyik napról a másikra ormotlan kockaépület nőtt ki a földből annyira védett Lenin körútonkon — hirdette az üzleti szellem hihetetlen erejét. Mert mi más költöztetett ebbe a századvégi házak közé ékelt kutri-

cába, mint butik? Amiből ugyebár sosem elég — halottam a morókus magyarázatot.

S ezzel a megállapítással aligha vitatkozhatom. A múlt századi nagy víznél is erősebb árral hőmpolyóg végig utcáinkon a butikáradat. Végre észre kellene már vennünk, hogy mennyit pusztít. A Lenin körúton városképet, a Bartók Béla téren játszótér, máshol piacot, udvarokat. És ezt a pusztítást már nem lehet elintézni az „igény van rá” címmel felelt, megdönthetetlennek szánt érvel. Vagy mégis? Mert akkor ingyen és bérmentve közreadom ötleteimet.

Tehát: véleményem szerint tovább építhető a butikosor a Bartók Béla téren, hisz a homokozóban még láttam legalább nyolc kihasználatlan négyzetmétert. De aki irtózik a zsúfoltságtól, igényeljen butiktelket a következő helyeken: Széchenyi tér. A Deák Ferenc szobornál például „En is bölcs vagyok” névvel tudnék elképzelni egy kozmetikai

szalont, vagy ahogy ma mondaná Lőrincze Lajos — illatshopot. Móra-park. Itt a szökökútból kiemelkedő waffel-bóde hirdethetné a szegedi vállalkozók leleményét. Az Aradi vértanúk terére természetesen egy régiségkereskedés költözne — s mivel gondolom igény van rá! — 48-as ágyúkat, honvédtiszt kardbottokat árulna nagypénzű egyetemistáknak. Aztán ott van még a Dugonics tér. A zenélő szökökútnak semmi értelme, hisz mint tudjuk: nem hozza, csupán viszi a pénzt. Viszont ha beöntenék betonnal, olyan csicsás shop-shopot emelhetne valamilyik adótól biz'isten majd megfojtott honfitársunk, hogy még a Skála Kópé is visszaadná az ipart.

Folytassam tovább? Megtenném, de hát a szigorú szerkesztő mindenféle helyhiányra hivatkozva szűkszavúságra ítelt. Am egy aprócska ötletre talán még van hely. A Szeged-táblák leszerelése után ki lehetnének városunk hatáira: Butiqueville. Utá, mennyivel menőbb...!

Bátyi Zoltán

Virág a 01-nek

— Szeret telefonál(l)ni?
— Nem állok, ülök! Egész nap. De nagyon szeretem.
— A hallgató a fején...?
— Az is ott van reggeltől-estig, estétől reggelig.
— Ha sétálni támad kedve?
— Akkor is ülve maradok. Kétszer tíz percre váltanak fel a 7 órás szolgálat alatt.
— Rabszolgámunka.
— Öröm csinálni! Aki' itt 1 évet kibír, általában marad.
— Mitől szép?
— Mikor hívta utójára Londont?
— Sose hívtam.
— Sydneyt?
— Ott sem akadt még dolgom.
— Ha rendszeresen hívná, nem kérdeznék, mitől szép? Ettől.

— Hány nyelven beszél?
— Németből középfokú nyelvvizsgám van, de angolul és olaszul sem tudnák eladni.
— Mit mond az olaszoknak, ha felhívja?
— Prontó!
— És halló?
— Le is tenné azonnal.
— Mióta csinálja, hogy ilyen jól tudja?
— Hat éve. Érettségi után keveredtem ide, nyelvet szerettem volna tanulni, de a főiskolán nem indult német szak.
— És ha most indulna?
— Akkor is maradnék. Itt is tanulhatok. Három éve angolul, olaszul próbálkozok, szerbül pedig ezután szeretnék megtanulni.
— Milyen a szolgálat?
— Folytonos. Mindig forgunk, mindenki más-más pulthoz kerül naponta. Az egyik könnyebb, a másik nehezebb, így nincs mit egymás szemére vetni.
— Most éppen hol van?
— Kivételesen a tudakozónál. Ezt sem szabad elfelejteni.
— Tegyük egy próbát! Mennyi a Sajtóház száma?
— 12-633 volt! Hogy most mennyi, azt meg kellene nézni.
— Külföldön is sűrűn változnak a számok?
— Nem. Nálunk is csak a hálózatbővítés miatt van most egy kis kalamajka. Egyébként az „interben” a nemzetközi távhívásokat bonnyolítom.
— Hány hívást kapcsol naponta?
— Változó, 30-50 nemzetköziet egy műszakban.
— Milyenek vagyunk mi, telefonálók?
— Türelmetlenek. Hiába adnék én szívesen vonalat, ha éppen nincs szabad. Várni kell!
— Ennek is sora van, mint a lepényevésnek?
— A szolgálati szabályzat rögzíti, a csoportvezetők pedig ellenőrzik. En igazságsági sorrendnek hívom.
— Mitől igazságos?
— Attól, hogy nincs kivétel. Mindenkit besorolunk, és a lehető leggyorsabban kapcsoljuk.
— Kivételek?
— Ha akarnék, se tudnék.
— Sok mindent hallhatnak itt!
— Semmit! A beszélgetésekre tiltják, hogy bekap-

csolódjunk. Az első egy-két mondatot viszont kötelező meghallgatni: él-e a vonal. Ha gyanús, hogy megszakadt, akkor is beléphetünk érdeklődni.
— És „hivatalból” kelle hallgatózni?
— A segélykérő hívásokat jegyezni is kell. Ez ingyen van. Ha megállapítjuk, hogy másra használják, tisztes díjat kell fizetni.
— Ebreszteni szokott-e?
— Amikor éjszakás vagyok, igen.
— Nem küldték még el félálomban melegebb éghajlatra?
— Nem. De többször előfordult már, hogy éreztem, hiába kívánok jó reggelt, ha leteszi a kagylót, úgyszóva szálszik a hívott. Ot perc múlva újraváram. Igazam lett.
— Sose mondtak még csúnyát a hívók?
— Mostanában volt egy telefonbetyár, aki esténként trágárságokkal „szórakoztatott” bennünket. Már féltünk a tudakozós asztalhoz ülni.
— Leszokott róla?
— Rájöttünk, hogy honnan hívott!
— Tréfák?
— Hajnali kettőre ebresztőt kérn másnak.
— Beveszik.
— Nem. Vissza kell hívni a számot.
— Otthon van-e telefonja?
— Vártam, hogy megkérdezze, mint ahogy a telefont is várom. Kétéves a kötvényem, az év végéig be-kötik.
— Az otthonit is használja majd?
— A férjem már előre megjósolta, jobb, ha saját telefonközpontot is kérek hozzá, annyit szeretek beszélni.
— Itt melyik számon érhető el?
— A 01-en.
— A nevét is megmondja, ha kérdezik?
— Nem titok, de inkább a munkahely számánál maradok.
— Miért?
— Volt, aki virágot akart küldeni.
— Most azért elárulja?
— Ördögne Selap Agnes vagyok, a szegedi posta távbeszélő-kezelője.

Rafal Gábor

Bátyai Jenő